

ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ МОЛОДНЯКУ КОНЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ВЕРХОВОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ФІЛІЇ «ПІВДЕННИЙ ПЛЕМКОНЕЦЕНТР» ДП «КОНЯРСТВО УКРАЇНИ»

Авраменко Альона

здобувач вищої освіти магістерського рівня

Науковий керівник:

Онищенко Л.В.

к. с.-г. н., ст. викладачка

Миколаївський національний аграрний університет

У статті наведено дані про ріст і розвиток молодняку коней. Проаналізовано методологію створення коней української верхової породи, вивчено обсяги селекційної роботи з породою з метою удосконалення її генофонду у напрямі підвищення спортивної роботоздатності із одночасним збереженням оригінального походження, типу, екстер'єру.

Ключові слова: коні, українська верхова порода, кінний завод, племінний репродуктор, селекція, , спортивна роботоздатність.

Постановка проблеми. У 2020 році виповнилося 75 років від початку створення і 30 років від апробації і затвердження унікальної вітчизняної породи коней спортивного призначення — української верхової. Офіційна дата затвердження породи — 17 грудня 1990 р., але її історія набагато давніша. Конкуренція коней зарубіжної селекції з вітчизняними, соціально-економічна перебудова, зміни форм власності, економічна криза та інші чинники визначили проблему збереження цінних порід вітчизняної селекції особливо важливою. Від вирішення цього питання залежить доля порід коней, яких традиційно протягом багатьох років розводили на території нашої країни, особливо української верхової, що характеризується найкращими ознаками, притаманними коням світового генофонду [1].

Аналіз основних досліджень публікацій. Племінну роботу з породою було спрямовано на збереження характерних особливостей екстер'єру, оригінального типу, удосконалення племінних властивостей, підвищення спортивної роботоздатності. Основним методом роботи було прийняте чистопородне розведення за широкого використання породних, типових жеребців-плідників, які мають у родоводах предків російської верхової (орловоростопчинської) породи з умовною кровністю $\frac{1}{8}$ – $\frac{3}{16}$ та вище [3].

Мета досліджень — визначення напряму формування селекційних ознак на основі аналізу сучасного стану коней української верхової породи та методики його подальшого вдосконалення.

Матеріали і методика. Науково-господарський дослід проведено в умовах філії «Південний племконецентр» ДП «Конярство України».

При виконанні завдань передбачених планом виконання дипломної роботи, було проаналізовано результати виступів спортивних коней трьох порід, яких

тренують в умовах філії „Південний племконецентр” ДП „Конярство України”. Були опрацьовані протоколи результатів змагань, які проводилися в Україні, для спортсменів різних вікових груп.

Оцінка досліджуваного поголів'я проводилася в порівняльному аналізі, за результатами виступів у конкурі: української верхової, чистокровної верхової та ганноверська порід [4, 5]. Морфометричні показники визначали за 4 основними промірами: висота в холці, коса довжина тулуба, обхват грудей, обхват п'ястка.

На кінноспортивній філії проходять підготовку молоді та дорослі коні, яких доставляють з кінного заводу, або купують в інших племінних господарствах України [4]. Їх готують для участі у змаганнях з кінного спорту. У кінному заводі та на кінноспортивній філії здійснюється продаж верхових коней спортивного призначення. Загальна кількість коней складає 83 голови, які представлені трьома породами, а саме: українська та чистокровна верхова і тракененська.

Структура стада станом на 1 січня 2024 року наведена у таблиці 1.

Що ж до породного складу коней, то слід зазначити, що УВ порода налічує – 16,0 голови, а це у відсотковому співвідношенні становить 52,0 %; ЧВ порода – 4 голови, що становить понад 13,0 %; Ганноверська порода – 2 голови, що становить 6,0 % загальна кількість поголів'я 31 голів.

Таблиця 1 Породний склад маточного табуна племінного репродуктора

Група	Порода	Всього, гол.	Питома вага, %
1	Українська верхова	16,0	52,0
2	Чистокровна верхова	4,0	13,0
3	Ганноверська	2,0	6,0
4	Спортивний молодняк	9,0	29,0
Разом		31,0	100,0

Вік встановлювали за племінним свідоцтвом коней та паспортом коня. Живу масу визначали, шляхом зважування піддослідних коней вранці до годівлі і напування. Спортивну працездатність коней у розрізі порід, оцінювали за результатами виступів у змаганнях з конкуру, згідно прийнятої методики оцінки за 20-бальною шкалою[5].

Остаточну оцінку спортивних якостей, визначали сумою балів за кожний показник і поділом на кількість показників. В оцінку стрибкових якостей входили: сила стрибка, техніка стрибка та жвавість коня(табл.2).

Таблиця 2 Морфометричні параметри коней

Генотип	Стать	Основні проміри, см				Жива маса, кг
		висота в холці	коса довжина тулуба	обхват		
				грудей	п`ястку	
українська верхова	жереб-ці	167,6±1,7	169,8±2,3	194,8±2,3	20,9±0,2	453,6±14,5
чистокров-на верхова	жереб-ці	165,9±1,53	167,8±1,82	189,8±2,29	18,3±0,12	447,3±11,33
ганноверсь-ка	жереб-ці	167,2±1,44	168,9±1,83	193,6±1,89	21,3±0,17	449,6±11,52

За середніми промірами коні досліджуваних порід знаходилися у діапазоні стандартних показників:

За висотою в холці середні виміри промірів у піддослідних коней коливалися в межах 165,9–167,2 см, за довжиною тулубу ці показники коливалися в межах 167,8–169,8 см. Широтні показники визначені за обхватом грудей у розрізі досліджуваних порід склали – 189,8–193,6 см, а костистість п'ястку була на рівні 18,3–21,3 см. Вік коней складав в середньому 10,5 років, третина з яких мала вік коней 8,5 років і старше.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

За даними проведених досліджень встановлено що коні старшого віку краще долали перешкоди вищої складності. Відомо, що визначальним показником спортивної працездатності коней є результат, який вони показують у змаганнях.

Список використаних джерел

1. Білай, Д. В. Утримання, догляд та годівля коней. 2013. №8. С.26-28.
2. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство: Підручник / Б. М. Гопка, М.П. Хоменко, П.М. Павленко. - К: Вища освіта, 2004. 320 с.
3. Єгоров, Б.В. Біологічна оцінка комбікормів-концентратів для тренуваних і спортивних коней. Зернові продукти і комбікорми. 2017. V.17, №1(65). С.46-58.
4. Ковальчук Н.А., Соколова Г.О., Попадюк С.С. Господарсько-біологічні особливості спортивних коней. Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин і Державного науково-дослідного контрольного інституту ветпрепаратів та кормових добавок. 2015. Вип. 16. № 1. С. 232-236.
5. Постернак Л.І. Перспективи та критерії розвитку галузі конярства в Україні. Аграрна наука та харчові технології. 2017. Вип. 2. С. 230-236